

Проект монети 5 гривень з Карпатської України

Олександр Кучерук
(Київ)

The nonrealized project of Ukrainian coinage in 1939 during a short existence period of independent state Carpathian Ukraine (in Ukrainian transcarpathian part) is described.

Es geht um das nicht zustande gekommene Projekt der Prägung der ukrainischen Münzen im Jahre 1939 während der nicht lange andauernden Zeit des Bestehens der unabhängigen Karpaten-Ukraine im ukrainischen Transkarpatengebiet.

До нездійснених проектів карбування українських монет можна віднести розробку такого проекту у 1939 р. в короткотривалій період існування незалежної держави Карпатська Україна на українському Закарпатті.

Внаслідок подій після Першої світової війни українське Закарпаття згідно з міжнародними угодами увійшло до складу Чехословацької республіки, де мало отримати статус автономного краю, проте чехословацький уряд зволював з цим.

У 20-30-ті роки національна свідомість українського населення піднялася до такого рівня, що коли в 1938 р. відбулися перші вибори до новозаснованого крайового Сейму, то повну підтримку народу отримали кандидати Українського Національного Об'єднання, що виступали з активною програмою, спрямо-

ваною на національне відродження цієї частини українського народу на його споконвічній території.

Однією з форм національного руху Закарпаття того часу стало утворення воєнізованої формації під назвою «Карпатська Січ» як зародок майбутньої національної армії. Осередком «Січі» стали члени Організації Українських Націоналістів. Недаремно емблемою «Карпатської Січі» обрано емблему ОУН - тризуб з мечем, створену в 1932 р. відомим українським графіком Робертом Лісовським.

15 березня 1939 р. було проголошено державну самостійність Карпатської України, прийнято Конституцію, затверджено герб і прапор, президентом обрано отця Августина Волошина.

У праці А. Куцинського

«Державний герб християнської України» (Чикаго, 1983) основну увагу приділено питанню форми державного герба України - тризуба, і, зокрема, чи повинен він мати в своєму зображенні хрест, і наводиться цілий ряд прикладів зображення тризуба. Серед них проект монети 5 гривень Закарпатської України. На жаль, автор не дав жодного коментаря чи пояснення до нього, його цікавило зовсім інше.

На аверсі монети зображено державний герб Карпатської України, над ним вказано номінал, по колу зроблено напис «КАРПАТСЬКА УКРАЇНА 5 ГРИВЕНЬ», розділений групами ромбів. На реверсі подано викладені хрестом чотири мечі вістрями до центру (ремінісценція емблеми «Карпатської Січі», які накладені на квадратну зірку, по колу напис - «1-ий СОЙМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ В ХУСТІ 1939». Цифри відділені з двох боків ромбами, такими, як і на аверсі. Про фактичний розмір важко судити, але, треба гадати, він близький до реального, діаметр монети на рисунку - 50 міліметрів.

Це єдине відоме нам зображення монети Карпатської України. До сьогодні не вдалося визначити автора проекту монети, ми не знаємо, чи було розроблено проекти інших монет, чи дійшла справа до «металу».

Проект монети (5 гривень) Карпатської України